

Утвърдил: .....

Декан

Дата .....

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: ФИЛОСОФСКИ

Специалност: (код и наименование)

Ф	Ф	П	0	2	0	1	1	3
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Психология

Магистърска програма(код и наименование)

Ф	Ф	П	3	4	0	1	1	3
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Детско-юношеска и училищна психология за бакалаври с хуманитарна специалност (диагностика и консултиране)

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

3	0	0	1
---	---	---	---

Когнитивна

психология

Преподавател: доц. д-р Евдокия Христова - Славчева

Асистент: гл. ас. д-р Николай Рачев

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	30
Обща аудиторна заетост		60
Извънаудиторна заетост	Реферат	20
	Доклад/Презентация	10
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	30
Обща извънаудиторна заетост		60
ОБЩА ЗАЕТОСТ		120
Кредити аудиторна заетост		3
Кредити извънаудиторна заетост		2
ОБЩО ЕКСТ		5

№	Формиране на оценката по дисциплината	% от оценката
1.	Информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати	15
2.	Участие в демонстрационни занятия	10
3.	Подготовка на писмена работа	25
4.	Изпит	50

Анотация на учебната дисциплина:

Курсът включва три части:

В първата част се проследява: развитието на идеите за познанието в контекста на различни школи, които изследват менталния опит, когнитивните процеси и конструирането на субективната картина за света; метафорите за съзнанието и основните характеристики на състоянията на съзнанието. Втората част от курса обхваща класически и съвременни психологически изследвания върху познавателните процеси: усещания, възприятия и представи; памет; мислене; въображение; и филтърни теории за вниманието.

Третата част въвежда темите за интелигентността, отношението между език и познавателна активност и ученето в контекста на бихейвиористичните, когнитивните и постмодерните теории. Курсът завършва с писмен тест за компетентност и защита на реферат по тема от програмата на курса.

Предварителни изисквания:

Няма

Очаквани резултати:

Курсът има за цел:

- да запознае студентите с развитието на когнитивната психология и формирането на изследователските парадигми в тази област;
- да представи основните изследователски полета;
- да въведе перспективите на развитие в емпиричните изследвания;
- да развие умения за реферирание на научни текстове и за представянето им в дискуссионен план.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1	Познанието като предмет на психологията и когнитивната психология като изследователска парадигма. Корените на когнитивната психология. Проблемът за менталните репрезентации и психологичната гледна точка за ума.	2+2
2	Основни периоди в развитието на когнитивната психология. Разцвет на ментализма. Проблемът за познанието в периода на бихейвиоризмите. „Прърва когнитивна революция” и новите идеи на „втората когнитивна революция”.	2+2
3	Състояния на съзнанието. Алтернативни състояния на съзнанието; променени състояния на съзнанието; състояния на съзнанието предизвикани от медикамент.	2+2
4.	Сетивна организация у човека. Усещането като елемент и като единица на съзнанието. Видове усещания. Адаптация, сенсибилизация, синестезия. Възникване и развитие на психофизиката. Основни прагови теории.	2+2
5.	Перцептивна организация у човека. Възприятието като елемент и като единица на съзнанието. Психологически теории за възприятието. Възприемане на пространството, времето и движението. Илюзии – психологически теории за тяхното обяснение.	2+2
6.	Анализ на паметта в рамките на асоциативната, гешталтската, информационната и постмодерната психология. Развитие на емпиричните изследвания и моделите на паметта. Три класификационни системи на паметта: сетивна, кратковременна и дълговременна памет; процедурна и декларативна (семантична и епизодична) памет; експлицитна и имплицитна памет. Автобиографичната памет.	2+2
7.	Паметови процеси и структури. Кодиране и пренос на информацията. Нива на обработка и извличане на съхранената информация. Обяснителни модели на забравянето: интерференция или разпад. Проблемът със свидетелските показания.	2+2
8.	Представяне и манипулация на знанието в паметта: теории за умствените образи; пропозиционна теория; двукодова теория.	2+2

9.	Основни характеристики на мисленето като целенасочена символна дейност. Мисленето като процес на решаване на проблем. Преценки и вземане на решения. Дедуктивни и индуктивни разсъждения. Мисленето като процес на формиране на понятия.	2+2
10.	Видове мислене. Три класификационни системи на видовете мислене: действено, образно, символно; аутистично и реалистично; пралогично и съвременно.Творчество и експертни познания.	2+2
11.	Анализ на въображението в рамките на: менталистката и постмодерната парадигма. Въображение и действителност. Класификация на въображението и характеристика на отделните видове. Способи за изграждане на фантазните образи.	2+2
12.	Вниманието като явление на съзнанието и като функция на психичен контрол. Филтърни теории за вниманието. Характеристика на автоматизираните и контролираните процеси. Видове внимание.	2+2
13.	Моделите на преработка на информация и психометричните изследвания на интелигентност. Цялостни и множествени модели за интелигентността. Обяснителните възможности на модела на работната памет за изследване на различията между езикова и пристраствена интелигентност.	2+2
14.	Език, реч и познавателна активност. Генетични корени на речта и мисленето и теории за езиковото развитие. Лингвистични универсали. Лингвистична относителност и детерминизъм.	2+2
15.	Бихейвиористични и когнитивни теории на ученето. Класическо и оперантно обуславяне.Методи на поведенческа промяна.Когнитивни карти и латентно учене. Типове учене при животните и при човека. Постмодерни изследвания на ученето като окултуряване.	2+2

Конспект за изпит

№	Въпрос
1	Познанието като предмет на психологията и когнитивната психология като изследователска парадигма.
2	Основни периоди в развитието на когнитивната психология.
3	Състояния на съзнанието.
4.	Сетивна организация у човека.
5.	Перцептивна организация у човека.
6.	Анализ на паметта в рамките на асоциативната, гещалтистката, информационната и постмодерната психология.
7.	Паметови процеси и структури.
8.	Представяне и манипулация на знанието в паметта.
9.	Основни характеристики на мисленето като целенасочена символна дейност.
10.	Видове мислене.
11.	Анализ на въображението в рамките на: менталистката и постмодерната парадигма.
12.	Вниманието като явление на съзнанието и като функция на психичен контрол.
13.	Моделите на преработка на информация и психометричните изследвания на интелигентност.
14.	Език, реч и познавателна активност.
15.	Бихейвиористични и когнитивни теории за ученето.

Библиография

Основна:

Андреева, Л. (съст.) (1998). *Христоматия по психология на познанието*. София.

Стърнбърг, Р. (2012). *Когнитивна психология*. V издание. София, Изток – Запад.

Христова – Славчева, Е. (2010). За когнитивните революции и когнитивния ренесанс: първа част ,
Годишник на Софийския университет, Психология, 100, (с. 69 – 97)

http://research.uni-sofia.bg/bitstream/10506/416/1/Psych1013_Hristova-Slavcheva.pdf

Христова – Славчева, Е. (2011). За когнитивните революции и когнитивния ренесанс: втора част ,
Годишник на Софийския университет, Психология, 101, (с. 5 – 22)

http://research.uni-sofia.bg/bitstream/10506/475/1/1_Hristova-Slavcheva_tom101.pdf

Допълнителна:

Солсо, Р.А. (2002). *Когнитивна психология*. Санкт-Петербург: Питер.

Anderson, J.R. (2001). *Cognitive Psychologie*. Berlin: Spektrum, Akad. Verl.

Goldstein, E. B. (2008). *Cognitive psychology: Connecting mind, research, and everyday experience*.
Belmont, CA: Thomson-Wadsworth.

Honeck, R.P. (ed.) (1998). *Introductory Readings for Cognitive Psychology*. Guilford, CT: Duskin/ McGraw-Hill.

Критерии за оценяване

Семестриалната оценка се формира по следния начин:

- 50% от семестриалните домашни работи и подготовката на писмен текст
- 50% от финалния изпит

Общата оценка се определя по следния начин:

- 85-100% - отличен 6
- 70-84% - много добър 5
- 60-69% - добър 4
- 50-59% - среден 3
- <49% - слаб 2

Дата: 26.02. 2016

Съставил: доц. Евдокия Христова
гл.ас. Николай Рачев